

Projekt zavičajne nastave

Antička keramika u Istri

Projekt zavičajne nastave: Antička keramika u Istri

Razdoblje antike je ostavilo neizbrisiv trag na život i kulturu u Istri.

Utjecaj antike vidljiv je u graditeljstvu i arhitekturi. Gradovi su bili opasani zidinama s gradskim vratima, a očuvana su Herkulova vrata, Zlatna vrata, Dvojna vrata, Arena i brojni drugi spomenici te mozaici i skulpture. Ostavilo je traga i na način obrade zemlje, prije svega na uzgoj maslina i vinove loze. U Istri su postojale radionice za izradu amfora u kojima su se prenosile te dragocjene tekućine. Također, pronađeni su brojni ostaci keramičkih predmeta koji su se u antici koristili u različite svrhe: keramičko posuđe, vrčevi, čaše, uljanice, crjepovi, vaze i urne.

U sklopu projekta „Antička keramika u Istri“ cilj nam je bio upoznati učenike s antičkom keramikom u Istri i prikazati je na suvremen način. Učenici su naučili faze izrade posuda od oblikovanja u glini do pečenja u keramičkoj peći te su stekli nova znanja i vještine kojima su obogatili sebe i sadržaj škole.

Inspirirani različitim motivima povezanim s našim zavičajem ili nečime što je njima važno učenici su izrađivali skice vlastitih ideja te su ih prenijeli na posude. Posude su ručno izrađivali, a zatim ih oslikavali prirodnim bojama (engobama).

Prikazanu kulturnu baštinu na posudama imamo ispričanu kroz sedam različitih vizualnih priča naših učenika Vita Floričića, Rebeke Goleš, Eve Livić, Jakova Poropata, Adriana Rotara, Tihane Scipioni i Tamare Vavra pod mentorstvom nastavnice Sanje Simeunović Bajec.

Sudjelovanjem u projektu učenici promiču svoj zavičaj i njeguju kulturno nasljeđe, a kao rezultat projekta imamo uspješno povezanu prošlost i sadašnjost, tradiciju i suvremenost i posude izrađene u novom ruhu na tradicionalan način.

Gordana Rupena Stančić

Arhitektura u Istri u posljednjih nekoliko desetljeća dosta se promijenila, sve se više izgrađuje, nestaju poljoprivredna zemljišta sve u svrhu povećanja turističkih kapaciteta. Promjena krajolika kao i njegovog pozitivnog ili negativnog utjecaja na istarske ljepote ne može se osporiti.

Inspiraciju za oslikavanje vaza pronašao sam u suvremenim kućama za odmor koje su sve prisutnije u cijeloj Istri, a korijene vuku iz arhitekture 20-tih godina prošlog stoljeća i utjecaja Piet Mondriana. Mondrian je nizozemski slikar i teoretičar, a najznačajniji je u razvoju apstraktne umjetnosti i neoplasticisma. On u svom radu koristi osnovne geometrijske oblike uz primjenu triju osnovnih boja. Zbog jednostavnosti i ekonomičnosti prilikom gradnje i minimalističkog izgleda, takve kuće postaju najčešći odabir pri gradnji u Istri. Na posude sam prenio crteže geometrijskih linija koji su nastali po uzoru na djelo „Kompozicija s crvenom, crnom, žutom i plavom“ Piet Mondriana, tako sam nastojao prikazati jednostavnost izgleda suvremenih kuća povezanih s umjetničkim djelom 20. stoljeća.

Adrian Rotar

Bioraznolikost u našem zavičaju je vrlo bogata, biljke karakteristične za Istru su: ružmarin, lovor, lavanda, smokva, brnistra, šparoga, hrast plutnjak, imela. Masline i maslinovo ulje u posljednjih nekoliko desetljeća poznati su u cijelom svijetu po vrhunskoj kvaliteti. Bogat je i životinjski svijet kako na kopnu tako i u moru. Sredozemna medvjedica, dupin, prstac, periska, koralji i morske zvijezde, poskok, čančara, šišmiš, vuk samo su neke od zaštićenih životinjskih vrsta.

Oblikovanje posuda od gline omogućuje primjenu različitih motiva i tehnika. Postoje tehnike ukrašavanja, urezivanja, glačanja, apliciranja, otiska i barbotinska tehnika. Motiv koji se prikazivao na antičkom posuđu bio je jednostavan, najčešće je prikazivao prirodu baštinu tog predjela.

U doživljaju krajolika važnu ulogu imaju osjetila. Dodirivanjem teksture proživljavamo različite osjećaje. Taktilni osjet je vrlo važan da se u potpunosti doživi krajolik. Odlučila sam se u posude utiskivati motive istarskih biljaka i životinja upravo kako bih naglasila floru i faunu koja je u Istri prekrasna i želimo da takva i ostane.

Eva Livić

Ivan Obrovac (Smoljanci, 8.6.1937. – Pula, 31.5.2019.) jedan je od najznačajnijih istarskih umjetnika. U Zagrebu je završio srednju umjetničku školu, a 1969. diplomirao slikarstvo na Akademiji likovnih umjetnosti. Obrovac je još kao dječak crtao sumještanima karte za briškulu i trešete te brojne skupne obiteljske portrete. Izlagao je na više od 40 skupnih te petnaestak samostalnih izložbi u zemlji i svijetu. Autor je omota prvog LP-a Atomskog skloništa *"Ne cvikaj generaciju"* iz 1978.

Osim u grafici, slikarstvu i kiparstvu, iznimno značajan doprinos Obrovac je dao u pedagoškom radu kojim se kontinuirano bavio do umirovljenja 2004. Obrazovao je i odgojio brojne generacije učenika, od pulskih osnovnih škola, preko Odjela za dekoraciju i dizajn u Centru za odgoj i usmjereno obrazovanje "Branko Semelić" (današnja Gimnazija Pula), do Škole primijenjenih umjetnosti i dizajna u Puli, čiji je bio idejni začetnik i utemeljitelj. K tome je u rodnim Smoljancima, gdje je živio i stvarao, pokrenuo ljetnu umjetničku koloniju.

Inspiriran njegovim slikama kao i neizbrisivim tragom koji je ostavio na Školu primijenjenih umjetnosti i dizajna odlučio sam se oslikati posude bojama koje prevladavaju na njegovim slikama.

Njegova djela primijenjena su na antičke posude kako bi ljudi diljem Istre istovremeno učili o antičkoj i suvremenoj istarskoj umjetnosti i tako proširili poznavanje kulture svojeg zavičaja.

Jakov Poropat

Inspiraciju za oslikavanje posuda pronašla sam u briškuli. Briškula je tradicionalna kartaška igra koja se igra u Istri, duž cijele hrvatske obale i sjevernomediteranskog pojasa. Briškula se počela igrati početkom 18. stoljeća na granici talijanske regije Furlanije i Istre.

Može se igrati obična i dupla briškula. Običnu briškulu igraju dva do pet igrača, a u parovima četiri igrača. U špilu ima 40 karata, a svaki igrač dobiva po tri karte. Dizanjem špila određuje se boja koja tuče sve karte drugih boja. Karte dolaze u četiri boje: kope sa simbolom kaleža vina, špade sa simbolom mača, dinari sa simbolom starorimskog novca i baštoni sa simbolom toljage, štapa ili batine. As je najjača karta, zatim trica, kralj, konj, fant pa brojevi od sedmice do najslabije dvojke. Pobjeđuje tko ostvari više od 60 bodova ili punti od mogućih 120. Suigrači se međusobno sporazumijevaju dogovorenim motima i smiju govoriti o svojim i protivničkim kartama kao i namjerama.

Spajanjem motiva briškule i antičke posude povezala sam prošlost i sadašnjost i prikazala dva prepoznatljiva obilježja u našem zavičaju.

Rebeka Goleš

Istarsku obalu oplahuje Jadransko more koje je kao dio Sredozemnog mora smješteno između Apeninskog i Balkanskog poluotoka s vrlo razvedenom istočnom obalom. Jedno je od najslanijih mora na svijetu sa salinitetom od 38,30 promila i visokom bioraznolikošću koja uključuje mnoge endemske vrste poput algi i riba.

More je još od antike imalo važnu ulogu u razvoju okolnih regija s izraženom pomorskom trgovinom u srednjovjekovnim gradovima poput Venecije i Dubrovnika.

Crvenica je jedno od četiri vrste tla u Istri karakteristična po svojoj crvenkastoj boji koja ukazuje na prisutnost oksida željeza u njezinom sastavu. Crvena zemlja dominira uzduž zapadne obale poluotoka, a nakon crnice je drugo najplodnije tlo u Istri.

Kako je Istra omiljena destinacija brojnih turista upravo zbog čistog, kristalno bistrog mora i plodova koji sazrijevaju na crvenici poput maslina, voća, povrća i raznog mediteranskog bilja, Jadransko more i crvenica neizmjereno utječu na živote ljudi u Istri. Upravo ta povezanost sa zemljom i morem razlog su zašto sam odlučila oslikati vaze tako jednostavnim, ali izrazito važnim motivom.

Tamara Vavra

Ljudi se odavno tetoviraju diljem svijetu. Najstariji tragovi tetoviranja sežu unatrag 12 000 godina. Tetovaže se izrađuju tako da se ispod kože ubrizga tinta pomoću posebno izrađenih igala.

Postoje različiti razlozi zašto se ljudi tetoviraju. Na primjer, obredno tetoviranje Maora s Novog Zelanda, tetoviranje jakuza, članova japanske mafije kao oznaka pripadnosti, kazнено tetoviranje u vrijeme Drugog svjetskog rata kada su nacisti tetovirali brojeve zatvorenicima u koncentracijskim logorima.

U Hrvatskoj se tetovirati počelo u 17. stoljeću u Dalmaciji, između Sinja i Šibenika, kada su se počeli doseljavati katolici iz Bosne. Tetoviralo se djevojke između pete i petnaeste godine kako bi ih obilježili kao katolkinje i zaštitili od otmice Turaka. Tradicionalno tetoviranje se još naziva sicanje ili bocanje. Ukrašavalo se ruke ili prsa motivom križa, a ako bi tetovirali lice to bi bila uglavnom samo točka.

Danas se ljudi najčešće tetoviraju iz estetskih razloga. Time izražavaju svoj stil i osobnost. Iako ne postoji tradicija tetoviranja u Istri, postoji trend ukrašavanja tijela tetovažom, pogotovo kod mladih te sam se zato odlučila motiv tradicionalne tetovaže prenijeti na posude.

Tihana Scipioni

Vaze su inspirirane pionikom geometrijske apstrakcije ukrajinsko-ruskim slikarom Kazimirom Maljevičem koji je rođen u Kijevu, 23. 2. 1878., a umro u Lenjingradu, današnjem Sankt Peterburgu, 15. 5. 1935. godine. Maljevič je snažno utjecao na avangardne umjetničke pokrete u 20. st. i na razvoj geometrijske apstrakcije. Osnivač je suprematizma, a glavna ideja suprematizma je razviti oblik što dalje od prirodnog oblika, odnosno prepoznatljivog oblika iz stvarnog svijeta. Maljevič teži svesti umjetnost na osnovne elemente oblike, boje i linije te njihove međudnose koji stvaraju dojam pokreta.

Njegovo najznačajnije djelo je ulje na platnu iz 1915. g. *Crni kvadrat (Crni kvadrat na bijeloj podlozi)*. Rad je nastao kao otpor tradicionalnom slikarstvu i prikazuje novu viziju likovnog stvaralaštva.

Maljevič je suprematističke ideje razvijao i u predmetima primijenjene umjetnosti. Tako je nastao poznati porculanski čajnik iz 1923.

Maljevičeve stvaralačke ideje nastojao sam prenijeti na posuđe nastalo po uzoru na antičko primjenom jednostavnih oblika i linija baziranih na geometrijskoj apstrakciji i oslikanim hladnim bojama. Posude i zdjele ovakvih oblika koristile su se u doba antike za voće, masline, orašaste plodove i povrće.

Vito Floričić

ŠKOLA PRIMIJENJENIH
UMJETNOSTI I
DIZAJNA PULA

Izdavač: Škola primijenjenih umjetnosti i dizajna – Pula

Za izdavača: Davor Kliman, ravnatelj

Uvodni tekst i lektura: Gordana Rupena Stančić

Koordinatorica zavičajne nastave: Sanja Simeunović Bajec

Učenici: Vito Floričić, Eva Livić, Rebeka Goleš, Jakov Poropat, Adran Rotar, Tihana Scipioni i
Tamara Vavra

Suradnica: Jasminka Brlas

Oblikovanje: Denis Sardoz

Pod pokroviteljstvom Institucionalizacije zavičajne nastave Istarske županije

Institucionalizacija zavičajne nastave
Istarske županije
Istituzionalizzazione dell'insegnamento della storia
del territorio nella Regione Istriana

ŠKOLA · PRIMIJENJ
ENIH · UMJETNOSTI
I · DIZAJNA · PULA

